Prakseologia nr 166/2024
https://doi.org/10.7206/prak.0079-4872_2015_160_78

KRONIKA

Ze »Sprawozdania z działalności ZG Towarzystwa Naukowego Prakseologii za 2023 rok« (wyciąg)

1. Sprawy organizacyjne

Sprawozdanie obejmuje drugi rok działalności Zarządu Głównego, wybranego podczas XXXI Walnego Zebrania Członków Sprawozdawczo-Wyborczego w 2022 roku[1].

2. Działalność naukowa

Aktywność naukowa członków i władz Towarzystwa koncentrowała się na wystąpieniach w panelach oraz w dyskusjach na seminariach i konferencjach obcych organizatorów w trybie on-line oraz na działalności publikacyjnej.

1) Ważnym przejawem działalności władz TNP był udział w konferencjach i seminariach naukowych oraz wygłaszane referaty i głosy w dyskusji [...].

2) Zorganizowano, jak co roku, wykłady i konwersatoria TNP w ramach XXVII Festiwalu Nauki Polskiej w Warszawie, we wrześniu 2023 roku [...][2]. Na ręce prezesa ZG TNP wpłynęło podziękowanie za udział w Festiwalu od przewodniczącego Rady Programowej Festiwalu.

[1] Na którym wybrano Zarząd Główny z Prezesem Piotrem Masiukiewiczem, Komisję Rewizyją pod przewodnictwem Lecha Kurlińskiego oraz Sąd Koleżeński pod przewodnictwem Gabriela Łasińskiego (przyp. Redakcji).

[2] Zob. osobny punkt Kroniki: „TNP na Festiwalu Nauki w Warszawie 2023".

3) Kontynuowano współpracę Towarzystwa z rocznikiem „Prakseologia", dr Ryszard Banajski był członkiem Komitetu Redakcyjnego, a dr hab. Piotr Masiukiewicz – członkiem Rady Redakcyjnej [...].

3. Działalność publikacyjna własna

Zarząd Główny kontynuował wydawanie półrocznika „Prakseologia i Zarządzanie. Zeszyty Naukowe TNP". W ciągu roku ukazało się 15 artykułów naukowych [...].

4. Działalność informacyjna i popularyzacyjna

1) Członkowie organów TNP występowali na szeregu konferencji i seminariów pod marką TNP; m.in. w SGH, Uniwersytecie Warszawskim, PTE, Związku Banków Polskich i w towarzystwach naukowych oraz na konferencjach międzynarodowych [...].

2) Kontynuowano współpracę z Radą Towarzystw Naukowych (pod patronatem PAN), w pracach brał udział mgr. inż. T. Berliński.

3) Działa strona internetowa TNP (www.tnp.edu.pl), która wymaga jednak wzbogacenia aktualnymi treściami generowanymi przez szerszy krąg przedstawicieli środowiska prakseologicznego [...]. Liczba wejść na stronę www wyniosła ogółem 130 045 i wzrosła w ciągu roku o 11 465 wizyt. Redagowaniem strony www zajmował się rzecznik ZG TNP, mgr inż. T. Berliński. Aktualny adres strony TNP: www.tnp.edu.pl.

4) Nowa strona TNP w języku angielskim (adres: www.prakseologia.eu) zawiera informacje o TNP, skład władz oraz wybrane artykuły z dotychczasowych numerów *Prakseologia i Zarządzanie*. Liczba odsłon w 2023 r. wyniosła 44 103 (stan od początku istnienia: 84 103).

5) Funkcjonował Zespół ds. Promocji ZG TNP [...].

6) Prof. Mirosław Sułek udzielił wywiadu w Katedrze Stosunków Międzynarodowych Akademii Marynarki Wojennej na temat zmian w międzynarodowym układzie sił (*Chiny prawdopodobnie są u szczytu swojej potęgi*, dostępny na stronie: https://www.youtube.com/watch?v=ISBK_i1_Vs0&t=2s).

https://doi.org/10.7206/prak.0079-4872_2015_160_78

5. Sprawy członkowskie

[…] Liczba członków Towarzystwa na koniec roku wynosiła 107, w tym:

– 6 założycieli,
– 7 członków honorowych (w tym 4 zagranicznych),
– 43 profesorów wyższych uczelni.

6. Finanse Towarzystwa

[…] [O]pracowano roczne sprawozdanie finansowe – z końcem roku sprawozdawczego 2023 suma aktywów wyniosła 9969 zł i 29 gr, co stanowi wzrost w stosunku do roku ubiegłego o 35,3%; nadwyżka finansowa wyniosła 2600 zł i 21 gr. Saldo konta bankowego TNP z końcem dnia 31.12.2023 wynosiło 9181 zł i 02 gr.

Dane szczegółowe dotyczące stanu finansowego TNP zawiera *Sprawozdanie finansowe ZG TNP za 2023 r*.

Sprawozdanie podpisał

Piotr Masiukiewicz
Prezes TNP

Wyciąg sporządziła Redakcja

TNP na Festiwalu Nauki w Warszawie: 2023

Towarzystwo Naukowe Prakseologii włączyło się do organizacji XXVII Festiwalu Nauki. Udział TNP w Festiwalu koordynował mgr inż. Tadeusz Berliński.

20 IX TNP było współorganizatorem wykładu Marcina W. Bukały w Pałacu Staszica „Ryzyko w biznesie, a historyczny problem lichwy i etos przedsiębiorczości"; głównym organizatorem był Instytut Filozofii i Socjologii PAN. Z kolei 21 IX TNP było samodzielnym organizatorem dwóch kolejnych wykładów w Pałacu Staszica: Jerzy J. Kolarzowski podjął temat „Przesądy i komunikaty podprogowe", a Mirosław Sułek – „Jak geopolityka wyjaśnia świat".

II konferencja prakseologiczna w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie (2024)

3 XII 2024 roku w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie odbyła się II konferencja prakseologiczna poświęcona tematowi: „Prakseologia, etyka, sztuczna inteligencja". Organizatorem była Katedra Filozofii SGH. Wydarzenie stanowiło kontynuację I konferencji prakseologicznej zorganizowanej 6 XII 2022 roku[3].

W końcu roku 2024 minęło dwa lata od momentu udostępnienia ChatGPT szerokiemu gronu odbiorców. Równocześnie intensywnie rozwijały się pierwsze udane próby wprowadzania wirtualnych asystentów i innych sposobów wykorzystania potencjału „AI". Jednakże zarówno w popularnych mediach, jak i na portalach specjalistycznych, obok relacjonowania dynamicznego wzrostu liczby użytkowników tych nowych technologii, rozwijała się (i nadal rozwija) dyskusja nad konsekwencjami ich stosowania. Coraz częściej słychać głosy ekspertów, w tym czołowych informatyków i twórców nowych technologii, wskazujących nie tylko na możliwości, lecz tak-

[3] Zob. komunikat: *I konferencja prakseologiczna „Prakseologia, etyka, gospodarka"*, „Prakseologia" 165 (2023): 197–199 (w „Kronice") (również w dostępie internetowym: https://prakseologia.ifispan.pl/prakseologia-165/).

że na zagrożenia. Już w 2024 roku pojawiły się pierwsze ostrzeżenia przed niekontrolowaną ewolucją „technologii AI" i związanym z nią ryzykiem. Uświadamiając sobie rewolucyjny charakter możliwości zastosowań nowych technologii oraz skalę sygnalizowanych niebezpieczeństw, środowiska różnych dziedzin nauki, w tym etyków i prakseologów, stanęły wobec wyzwań, które można nazwać „AI-wyzwaniem" dla myślenia.

W trakcie konferencji starano się odpowiedzieć na pytanie, czy skutki stosowania AI można analizować w perspektywie etycznej i prakseologicznej, a także jak ta analiza może pozwolić lepiej zrozumieć problemy z tym związane.

***

Konferencję otworzyły trzy wystąpienia wprowadzające: Grzegorza Szulczewskiego (SGH, przewodniczący komitetu organizacyjnego), Piotra Masiukiewicza (prof. em. SGH, Towarzystwo Naukowe Prakseologii) oraz M. W. Bukały (IFiS PAN, redaktor naczelny „Prakseologii"). Pierwsze z tych wystąpień służyło wprowadzeniu do tematu konferencji (z nawiązaniem do poprzedniej konferencji z 2022 roku), drugie – było poświęcone działalności TNP, a trzecie – ukazywało tematykę ostatnich tomów „Prakseologii".

Wygłoszono 14 referatów. Pierwszy z nich, przedstawiony przez Mirosława Sułka (prof. em. Uniwersytetu Warszawskiego), w największym stopniu poświęcony był teoretycznym narzędziom do ujmowania analizowanej problematyki, jakie daje prakseologia. Referent mówił w kontekście AI o nowej, rozwijanej w swych badaniach dziedzinie filozofii praktycznej, określanej jako „potęgometria". Nawiązywał przy tym do swej propozycji ujęcia problematyki prakseologicznej z wyodrębnieniem prakseologii współpracy, prakseologii rywalizacji i prakseologii walki[4].

[4] Zob. M. Sułek, *O ludzkim działaniu ze stanowiska nowej prakseologii*, „Prakseologia", 163–164 (2021–2022): 37–63 (również w dostępie internetowym: https://prakseologia.ifispan.pl/prakseologia-163-164/).

Kolejne referaty można pogrupować tematycznie. Pierwsza grupa dotyczyła zmian w naszym otoczeniu związanych z rosnącą obecnością AI. Wojciech Paprocki (SGH) ukazywał, jak będą się zmieniać łańcuchy wartości za sprawą działania AI w sferze *business to business*. Magdalena Cicharska (SGH) zwróciła uwagę na pozytywne oddziaływanie nowych technologii komunikacyjnych w stosunku do osób niepełnosprawnych – w tej roli AI pełni funkcję narzędzia inkluzji społecznej.

Druga część wystąpień poświęcona była zagadnieniom etycznym. Maciej Czyszczoń (doktorant w Uniwersytecie im. KEN w Krakowie) podjął próbę zdefiniowania głównych wyzwań etycznych związanych z rozwojem AI. Michał Jasłowski (doktorant w Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu) ukazywał, jak można łączyć wolność z byciem odpowiedzialnym podmiotem w kontekście nowych etycznych wyzwań. Ewa Rosiak-Zięba (SGH) przedstawiła etyczne wątki związane ze „szkoleniem sztucznej inteligencji", a Dariusz Turek (SGH) analizował trudności w ujmowaniu tzw. AI jako podmiotu moralnego. Jacek Ziobrowski zestawił natomiast porównawczo różne podejścia do rozwijania etyki w kontekście tematu konferencji.

W trzeciej grupie referatów analizowany był wpływ AI na człowieka i społeczeństwo, przede wszystkim w perspektywie badania kultury. Jakub Growiec (SGH) wskazał na „zagrożenie egzystencjalne ze strony transformatywnej sztucznej inteligencji". Wiesław Banach (UAM) przedstawił kulturowe i społeczne implikacje rozwoju sztucznej inteligencji. Skoncentrował się na wskazaniu szeregu ambiwalencji oraz napięć istniejących pomiędzy niewątpliwymi korzyściami wynikającymi z coraz szerszego stosowania AI a deficytem czy wręcz brakiem szerszej refleksji nad cywilizacyjnymi skutkami jej ekspansji. Maria Gołębiewska analizowała utopię transhumanizmu, ukazując nadzieje jej twórców wiążące się z rozwojem AI.

Część wystąpień poświęcona była z kolei interdyscyplinarnemu spojrzeniu na regulacje prawne dotyczące AI z perspektywy filozofii, nauk o zarządzaniu, jak i samej teorii prawa. Magdalena

https://doi.org/10.7206/prak.0079-4872_2015_160_78

Marucha-Jaworska (SGH) ukazała problemy prawne wynikające z korzystania z narzędzi AI: problem sprawstwa działań i odpowiedzialności prawnej. Z kolei Robert Sroka z Akademii Leona Koźmińskiego przedstawił rozwój norm prawa Unii Europejskiej dotyczących wykorzystania AI i ich rolę w tworzeniu „infrastruktury etycznej" zarządzania biznesem. Eryk Hałas (doktorant z Uniwersytetu Wrocławskiego) podjął zagadnienia zakresu regulacji prawnych w erze dynamicznego rozwoju AI, próbując pogodzić libertariańską etykę własności prywatnej z wymogami zrównoważonego rozwoju.

Konferencja spełniła oczekiwania, jakie stawiali jej organizatorzy. W trakcie konferencyjnych dyskusji wielokrotnie pojawiały się ostrzeżenia dotyczące zagrożeń związanych z doskonaleniem AI, jak również z początkami jej samodoskonalenia się. Uczestnicy starali się rozwijać refleksję nad naszym aktualnym sposobem obchodzenia się z tymi technologiami, unikając modnego obecnie katastrofizmu. Udało się stworzyć mapę zagadnień związanych z tematem, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu nowych technologii na środowisko człowieka.

Grzegorz Szulczewski
z udziałem innych członków Redakcji

Prakseologia

166 (2024)

Treść numeru

Słowo od Redakcji
(**Wiesław Banach, Marcin W. Bukała**) ***3***

STUDIA

Alojzy Czech — Mjr dr Józef Andrzej Teslar (1889–1961) i jego wkład w recepcję dzieła Henri Fayola w Polsce ***11***
Major Dr. Józef Andrzej Teslar (1889–1961) and His Contribution to the Reception of Henri Fayol's Work in Poland (Summary) ***48***

Dariusz Bąk — Program etyczny jako narzędzie wpływu w organizacji ***51***
Ethical program as a tool of influence in the organization (Summary) ***74***

DYSKUSJE

Robert Sroka — Infrastruktura etyczna biznesu – koncepcja Wojciecha Gasparskiego i współczesne rozwiązania ***77***
Ethical business infrastructure – Wojciech Gasparski's concept and contemporary solutions (Summary) ***99***

Grzegorz Szulczewski — Przedsiębiorczość w ostatnich „retrospekcjach i postulatach" Profesora Gasparskiego ***101***
Entrepreneurship in the last „retrospections and postulates" by the Professor Gasparski (Summary) ***105***

Jacek Gniadek SVD — Niezmienne zasady ekonomii ***107***
Immutable principles of economics (Summary) ***115***

ARTYKUŁY RECENZYJNE

O działaniu na styku sfer duchowej, społecznej i politycznej – recenzja książki Jeana Ousseta »Działanie« (Kraków, 2021)
(**Marcin W. Bukała, Tomasz Owsianik**) ***119***
On the action at the intersection of the spiritual, social and political spheres (Summary) ***125***

Historia Polski opisana z nawiązaniem do prakseologii misesowskiej – recenzja książki Jakuba Wozinskiego »Od ujścia Wisły po Morze Czarne. Handlowo-gospodarcze tło dziejów Polski«, t. II. »1572–1795« (Warszawa, 2022) (**Marcin W. Bukała**) ***127***

The history of Poland described in relation to praxeology of Ludwig von Mises (Summary) ***136***

Nauki o zarządzaniu w Polsce drugiej połowy XX stulecia – recenzja książki Piotra Górskiego »Między nauką a polityką. Środowisko nauk o zarządzaniu i jego refleksja teoretyczna w Polsce lat 1945–2000« (Kraków, 2024) (**Alojzy Czech**) ***136***

Management sciences in Poland in the second half of the 20th century (Summary) ***142***

INFORMACJE O PUBLIKACJACH

Noty o książkach: G. Chesterton, *Eugenika i inne zło* (2021); R. Baader, *Koniec pieniądza papierowego* (2022); Z. Ilski, *System wyborczy do Izby Poselskiej parlamentu Polski przedrozbiorowej, Księstwa Warszawskiego i Królestwa Polskiego* (2022); D. Behdadi, *Nonhuman Moral Agency. A Practice-Focused Exploration of Moral Agency in Nonhuman Animals and Artificial Intelligence* (2023); G. M. Malinowski, *Economia niepewności, czyli jak nie być frajerem?* (2023); D. de Soto, *Deliberation on the Cause of the Poor*, ed. by W. Decock (2023); N. N. Taleb, *Antykruchość. Jak żyć w świecie którego nie rozumiemy* (2023); J.G. Hülsmann, *Abundance, Generosity, and the State: An Inquiry into Economic Principles* (2024); M. Lysiak z S. Ammousem, *Żywność dekretowa. Czym karmi nas rząd* (2024) (**Wiesław Banach, Marcin W. Bukała, Jacek Gniadek**) ***149***

Wykaz prac naukowych związanych z myślą prakseologiczną opublikowanych w Polsce w latach 2022–2023 (wybór) (**Redakcja**) ***171***

ANKIETA „PRAKSEOLOGII"

Warunki prowadzenia biznesu w Polsce a etyka – perspektywa przedsiębiorców (wstęp i red. **Wiesław Banach**) ***187***

Business Conditions in Poland and Ethics – Entrepreneurs' Perspective (Summary) ***208***

KRONIKA

Sprawozdanie z działalności ZG Towarzystwa Naukowego Prakseologii za 2023 rok (wyciąg); TNP na Festiwalu Nauki w Warszawie: 2023; II konferencja prakseologiczna: „Prakseologia, etyka, sztuczna inteligencja" (3 XII 2024) (**Redakcja**) ***209***

IN MEMORIAM

Śp. prof. Kazimierz Zimniewicz (1940–2024) (**Alojzy Czech**) ***217***

Noty o Autorach ***229***